

Üniversite Öğrencilerinin Okul Öncesi Eğitime İlişkin Görüşleri (Ondokuz Mayıs Üniversitesi Örneği)

Şafak ÖZTÜRK¹, Şerife ŞAHİN², Elif MERCAN³

ÖZET

Bugün dünyanın gelişmiş ülkelerinde erken çocukluk eğitiminin (E.Ç.E.) yüksek oranda olması bu konuda ailelerin de yeterli bilgi ve bilinç düzeylerinin olduğunun bir göstergesidir. Ülkemizde ise bu oranın düşük olması, ebeveynlerin okul öncesi eğitim hakkındaki bilgi ve bilinç düzeylerinin yetersiz olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada da genç ve dinamik kesim olan ve aynı zamanda geleceğin birer anne - baba adayları olarak üniversite öğrencilerinin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşleri araştırılmıştır. Araştırma'nın evrenini Samsun ili, örneklemini Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ne bağlı Eğitim Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ziraat Fakültesi ve İlahiyat Fakültesi bünyesinde okuyan öğrenciler (n= 310) oluşturmaktadır. Bir dizi geçerlik güvenilirlik çalışmalarından sonra hazırlanmış olan anket adı geçen fakültelerde rasgele örnekleme yoluyla seçilen öğrencilere uygulanmıştır. Çıkan bulgulara göre öğrencilerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşlerinde cinsiyete göre ve anne- baba meslek durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermezken, anne babanın öğrenim durumlarına göre bakıldığında öğrenim durumu yükseldikçe farklılığın anlamlı yönde değiştiği gözlenmiştir.

ANAHTAR KELİMELEER: Anne-baba eğitimi, okul öncesi eğitim

University Students' Opinions about Preschool Education (The Sample of Ondokuz Mayıs University)

ABSTRACT

Today having knowledge and consciousness of parents about Early Childhood Education (E.C.E.) leads to high rates of E.C.E. in the most developed countries. The reason of the low rates in E.C.E. in Turkey show that parents have insufficient knowledge and consciousness about this issue. In terms of this basic reason, in this study, the university students', who are young and dynamic parents of the future, opinions about E.C.E. were investigated. Total 310 students from the Faculties of Education, Science and Literature,

¹ Yrd.Doç.Dr., Ondokuz Mayıs Ü., Eğitim F, İlköğretim B. Okul Öncesi E. A.D.,Samsun, sozturk@omu.edu.tr

² Öğr.Gör., Ondokuz Mayıs Ü., Eğitim F, İlköğretim B. Okul Öncesi E. A.D.,Samsun, serife@omu.edu.tr

³ Araş.Gör. Ondokuz Mayıs Ü., Eğitim F, İlköğretim B. Okul Öncesi E. A.D.,Samsun, elfmercan@gmail.com

Engineering, Dentistry, Agriculture and Theology, were participated. After reliability and validity studies of the questionnaire, it was given to students who were chosen randomly. According to findings, while the students' views did not change in the direction of gender and parents' job, there were differences in respect of parents' education, which is the more educational rate the more differences.

KEYWORDS: Parent Education, Preschool Education

GİRİŞ

İnsan yaşamında ilk yılların ne kadar önemli olduğu bugün artık bilimsel olarak bilinen bir gerçektir. Gelişim sürecindeki ilk yıllar onun sosyal, duygusal, fiziksel, bilişsel ve dil gelişimleri açısından oldukça önemli ve kritik dönemlerdir. Özellikle ilk beş yıl içinde beyin ve sinir sisteminin hızlı gelişimine paralel olarak çocuğun öğrenme kapasitesi de artmakta ve yeterli zihinsel gelişim için çevresel uyarıcılar çok önemli yer teşkil etmektedir. Düşük sosyo-ekonomik düzeyde elverişsiz şartlarda büyüyen çocukların erken yaşlarda eğitilip uyarılmaları onların okul başarıları için çok önemlidir. Bunun sağlanması için de çocuğun çevresinin zengin uyarılarla desteklenmesi gereklidir. Çünkü yetersiz çevrede büyüyen çocuklar öncelikle zihinsel gelişimleri olmak üzere tüm gelişim alanlarında geri kalmakta ve sahip olduğu potansiyellerini tam olarak kullanamamaktadırlar. Erken çocukluk yıllarında çocuğun tüm ihtiyaçlarına hitap edebilecek bir çevre çocuğun gelecek yıllardaki başarısını olumlu yönde etkilemektedir. Bu dönemde okulöncesi eğitim alınmamış olması ilköğretim yıllarında da eksikliğini hissettirmektedir. Yapılan çalışmalarla da artık bilinmektedir ki zengin uyarıcıya sahip ortamlardan gelen çocuklar yaşlıtlarına göre zihinsel ve sosyal gelişim açısından büyük farklılıklar göstermektedirler. Dolayısıyla aradaki bu farkın okul öncesi yıllarda kapatılması bir gerekliliktir (Kağıtçıbaşı v.d.,1993; Yılmaz,1997).

Ebeveynlik görevi aslında son derece karmaşık ve çaba isteyen bir sorumluluktur. Çocuk sahibi her anne baba, hatta anne baba aday çiftlerin bile okul öncesi eğitime yönelik anne baba eğitimine ihtiyaçları vardır. Çünkü hiçbir anne baba aday aile kurarken çocuk eğitimi konusunda teorik ve pratik bilgi ve deneyime sahip olmamaktadır. Özellikle son yıllardaki aile yaşamındaki değişiklikler anne babalık sorumluluğunun gerektirdiklerine daha fazla dikkati çekmiştir. Konunun önemi ilgili alan yazınında da bir çok araştırmacı tarafından belirtilmiştir (Dubrow & Gabarino,1989; Keller & McDade, 2000; Heath & Palm, 2006; Moran & Ghate, 2005; Duckwoth & Sabates, 2005; Tracy,1990).

Okul öncesi eğitim, çocuklara erken yaşlardan itibaren daha iyi gelişme imkânları sağlamak, onları ilköğretime hazırlamak ve nitelikli insan potansiyelini gerçekleştirmek bakımından önemlidir. Bu sahadaki eğitim faaliyetlerinin yoğunlaştırılması kaçınılmaz bir mecburiyet olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle ülkemizde hala çok düşük oranlarda olan okul öncesi eğitiminin henüz yaygınlaşarak kurumsallaşmamış olduğu okul öncesi eğitim oranından (%25) görülebilmektedir (TÜİK ,2008). Ülkemizde aslında çok eskilere dayanan okul

öncesi eğitim bugün hakkettiği değeri alamamıştır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından belirlenen bu oranın düşük oluşunda 0-6 yaş dönemi hakkında halkımızın bu konuda yetersiz bilgi ve bilince sahip olduğunun bir göstergesidir. Bunların dışında ayrıca ailenin sosyo- ekonomik ve sosyo- kültürel yapısı da çocukları olumlu yada olumsuz yönde etkilemektedir. Anne-babaların bilgi ve kültür düzeyleri ne kadar yüksek olursa olsun bu düzey çocuğun eğitimine yeterli düzeyde yansımaya sahip olabilir. Bundan dolayıdır ki, ebeveynlerin çocuklarının yetişmelerinde isteseler bile yeterli olamayabilecekleri açık bir gerçektir. Bu konudaki eğitim desteği de ancak okul öncesi eğitim kurumları tarafından karşılanabilir. (Yılmaz,1997; Oktay, 2006b; Öztürk v.d.,2007).

Ülkemizde de anne babaların farklı eğitim ve sosyo-ekonomik düzeyden gelmeleri, okul öncesi çağın kritik bir dönem olması, bu dönem çocuklarının eğitiminin hala zorunlu eğitim kapsamına alınmamış olması, okul öncesi eğitimde okullaşmanın düşük olması, anne babaların ebeveynlik bilgi ve tutumlarının yetersiz oluşu ve ayrıca yetersiz koşullarda yetişen çocukların gelişimlerinin yaşlarına göre daha geri olduğu gerçekleri göz önüne alındığında okul öncesi eğitim hakkında bilgilendirmenin (anne-baba eğitim gibi) gereğini ve önemini bir kez daha ortaya koymaktadır (Çağdaş & Seçer,2006).

Bu çalışmanın ana çıkış noktası okul öncesi eğitimin insan yaşamındaki haklı yeri ve önemidir. Ancak ülkemizde bu konudan bireylerin ne kadar haberdar olduğu sorusundan yola çıkarak geleceğin birer anne ve baba adayı olan gençlerin bu konudaki görüşleri incelenmeye değer bulunmuştur.

Araştırmanın ana amacı, her biri potansiyel bir anne- baba adayı olan üniversite öğrencilerinin okul öncesi eğitim ile ilgili görüşlerini belirleyebilmektir. Bu nedenle araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

Üniversite öğrencilerinin okul öncesi eğitim ile ilgili görüşleri:

1. Cinsiyetlerine göre,
2. Öğrenim gördükleri fakülterlere, anne - babalarının öğrenim düzeyleri ve çalışma durumu ve ailelerinin gelir düzeylerine göre,
3. Daha önce bir okul öncesi eğitim kurumuna devam edip etmeme durumuna göre farklılık göstermekte midir?

Materyal ve Yöntem

Araştırma'nın evrenini Samsun ili örneklemini ise ildeki tek üniversite olan Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ne bağlı Eğitim Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ziraat Fakültesi ve İlahiyat Fakültesi bünyesinde okuyan öğrenciler (n=310) oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri sınıflamalı değişkene göre hazırlanmış olan anket yöntemiyle toplanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölüm kişisel bilgiler bölümü olup toplam 11 sorudan ikinci bölüm ise öğrencinin okul öncesi eğitime ilişkin görüşlerine yönelik bölüm olup 17 sorudan oluşmaktadır. Toplamda 28 soruluk olan anketin ilk bölümü bir ya da birden fazla seçeneğin işaretlenebileceği açık

uçlu sorulardan oluşurken ikinci bölüm ise “ tamamen katılıyorum” dan “ kesinlikle katılmıyorum” a kadar olan beşli likert tipi sorulardan oluşmaktadır. Anket hazırlanırken okul öncesi eğitimi alanından beş, ölçme değerlendirme alanından da bir uzman öğretim elemanı ve uzmanlık alanları anket ve test geliştirme olan iki öğretim elemanı olmak üzere toplam sekiz öğretim elemanından uzman kanıları alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda sonra anket üzerinde gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra eğitim fakültesi öğrencilerine (115 kişi) bir ön uygulama yapılmıştır. Bundan sonra ankete uygulanan frekans ve madde analizi sonucunda kimi maddeler elenmiş ve anket son halini almıştır (güvenirlilik ön çalışması ve iç tutarlılık katsayısı : ,77). Yapılan bu geçerlik ve güvenirlik çalışmalarından sonra asıl uygulamaya geçilmiştir. Anket Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin Merkez ve Atakum kampüsünde yer alan ve sırasıyla Eğitim Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ziraat Fakültesi ve İlahiyat Fakültesi olmak üzere toplam 6 fakültenin son sınıf öğrencilerine rasgele örnekleme yoluyla seçildikten sonra uygulanmıştır. Örneklem oluşturulurken öğrenci işleri daire başkanlığından her sınıftaki öğrenci sayısı temin edilmiş ve bu sayının %5'ne ulaşılacak şekilde uygulama gerçekleştirilmiştir. Veriler 2006-2007 güz ve bahar ve 2007-2008 güz öğretim yılı içinde toplanmıştır. Elde edilen veriler toplamları üzerinden hesap yapılarak frekans, t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanarak yorumlama yoluna gidilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Demografik Bilgilere İlişkin Bulgular:

Bu bölümde, araştırmaya katılan toplam 310 öğrencinin okul öncesi eğitime ilişkin görüşlerinin cinsiyetleri, öğrenim gördükleri fakülte, anne-baba eğitim düzeyleri, anne-babalarının meslekleri ya da çalışma durumları, ailelerinin gelir düzeyleri ve son olarak da daha önce bir okul öncesi eğitimi kurumuna devam edip etmeme durumuna göre farklılık gösterip göstermediğine bakılacaktır. Ancak daha öncesinde çalışmaya katılan öğrencilerin genel olarak demografik durumları ortaya konulacaktır. Ayrıca öğrencilerin yanıtlanmamış oldukları bazı sorulara puan verilmediği için bazı bulgularında toplam (N) değer 310'un altında çıkmıştır.

Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin %46'sı kız, %53'ü erkek öğrencidir. Bu öğrencilerin % 34'ü Eğitim Fakültesi, %28'i Fen-Edebiyat Fakültesi, 17'si Mühendislik Fakültesi, %4'ü Diş Hekimliği Fakültesi, %11'i Ziraat Fakültesi ve %7'si İlahiyat Fakültesi öğrencileridir. Öğrencilerin anne öğrenim durumlarına genel olarak bakıldığında, çalışmaya katılan öğrencilerin yaklaşık yarısının (%41) annesi ilkokul mezundur. Bunun dışındakilerin ise sırasıyla okur yazar olanlar %8, okur yazar olmayanlar %8, ortaokul mezunu %10, lise mezunu olan % 21, üniversite ve üstü mezun olanlar da sadece % 13'dür. Bu sonuçlara bakıldığı zaman araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin anne öğrenim durumları büyük ölçüde (% 67) düşük eğitim düzeyindedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının öğrenim durumlarına bakıldığında ise, çoğunluğu lise (% 27) ve üniversite (%27) mezunu olup, % 27'si ilkökul, %14'ü ortaokul mezunudur. Ayrıca öğrencilerin anne ve babalarının çalışma durumlarına (meslekleri) bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası (% 64) bu soruya yanıt vermezken %21'nin annesinin ev hanımı olduğu, % 9'nun da çalışan kesimden olduğu belirlenmiştir. Aynı öğrencilerin babalarının meslek durumlarına bakıldığında ise bu soruya yanıt vermeyen %24'lük kesimin dışında bu soruya yanıt verenler içinde %24'ü babasının serbest meslek, %22'si emekli, %11'i memur olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre, bu soruya yanıt veren öğrencilerin babalarının tamamının değişik sektörlerde çalışan kesime girdikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin aile gelir durumlarına bakıldığında %34'ü 500-1000 YTL, % 31'nin 1000-1500 YTL, %18'nin de 1500 YTL ve üstü gelir düzeyine sahip oldukları dolayısıyla bu araştırmaya katılan öğrencilerin genellikle düşük ve orta sosyo ekonomik düzeylerden (S.E.D.) gelen çocuklar oldukları gözlenmektedir. Özellikle ekonomik düzeyi düşük kesim olmak üzere bugün halen orta S.E.D. deki ailelerin bile çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına yönlendirmedikleri Türkiye geneli orandan (%25) bile anlaşılabilir (TUİK,2008). Bu da bizlere düşük ve orta gelir düzey ailelerin okul öncesi eğitim hakkındaki bilgi düzeylerini ortaya koyabilir.

Öğrencilerin daha önce okul öncesi eğitim kurumuna devam edip etmedikleri sorulduğunda ise, %26'nın daha önce anaokuluna devam ettiği ancak % 73'ünün daha önce her hangi bir kuruma devam etmedikleri görülmektedir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin büyük kısmının daha önce bir okul öncesi kuruma devam etmemiş kişiler olduğu tespit edilmiştir. Burada çıkan bu sonucun yukarıdaki sonuçlar ile ne kadar bağlantılı olduğu görünen bir gerçektir. Aynı öğrencilere daha önce bir okul öncesi eğitim kurumuna gidememe nedenlerini belirtmeleri istendiğinde birden fazla yanıt verebilecekleri seçeneklere göre şöyle sonuçlar ortaya çıkmıştır: % 35'i "ailelerinin ihtiyaç duymaması"nı, % 28'i "yaşadıkları bölgede herhangi bir okul öncesi eğitim kurumunun olmaması"nı ve % 22'si de "ailelerinin okul öncesi eğitim konusunda yeterince bilgili ve bilinçli olmamaları", daha genel bir ifadeyle okul öncesi eğitim ile ilgili bilgi eksikliği ve bilinçsizlik ve yeterli kurumun olmayışı temel nedenler olarak gösterilmiştir. Öztürk ve meslektaşlarının (2007) yapmış oldukları bir araştırmada çalışmaya katılan ailelerin yarısından fazlası çocuklarına okul öncesi eğitim aldırılmama nedeni olarak maddi imkansızlıklar ve buldukları yerde okul öncesi eğitim kurumunun olmayışını ileri sürmüşlerdir. Bu durum aslında ülkemizde yeni değildir ve okul öncesi eğitimin neden hala düşük düzeyde kalmış olduğunun açık bir göstergesidir (Oktay, 2006a). Her bir sebepte aslında temelde ailenin bilgisinin yetersizliği ve aynı zamanda ülke yöneticilerinin de bu konudaki bilgi eksikliği ve bilinçsizlikleri yatmaktadır.

Üniversite Öğrencilerinin Okul Öncesi Eğitim Cinsiyet Değişkenine İlişkin Görüşleri

Üniversite öğrencilerinin okul öncesi eğitime ilişkin görüşleri ile ilgili olarak kız ve erkek öğrencilerin toplam puanları arasında farklılığa t- testi sonucuyla bakılmıştır.

Tablo1. *Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Okul Öncesi Eğitime İlişkin Görüşleri t - testi Sonuçları*

Cinsiyet	N	X	Sd	P
Kız	141	63,0284	10,2671	.80
Erkek	164	62,9085	10,6850	

P .80 >0.05

Tablo1 'de de gösterildiği üzere üniversite öğrencilerinin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşleri ile ilgili olarak cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Üniversite Öğrencilerinin Okul Öncesi Eğitim ile İlgili Fakülte, Anne - baba Öğrenim Düzeyi ve Çalışma Durumu (Mesleği) ve Ailenin Gelir Düzeyleri Değişkenlerine İlişkin Görüşleri

Üniversite öğrencilerinin okul öncesi eğitim ile ilgili görüşlerinin fakülte, anne - baba öğrenim düzeyi ve çalışma durumu ve ailenin gelir düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgu ve yorumları tablo 2' de sunulmuştur.

Tablo 2. *Üniversite Öğrencilerinin Okul Öncesi Eğitim ile İlgili Fakülte, Anne - Baba Öğrenim Düzeyi ve Çalışma Durumu (Mesleği) ve Ailenin Gelir Düzeyleri Değişkenlerine İlişkin Görüşlerinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları*

	KT	df	KO	F	p
Fakülte	2408,736	5	481,747	4,612	,000
Anne Öğrenim Düzeyi	2607,360	5	521,472	5,023	,000
Baba Öğrenim Düzeyi	2448,254	6	408,042	3,898	,001
Anne Mesleği	666,181	2	333,091	2,740	,069
Baba Mesleği	995,049	5	199,010	1,955	,086
Ailenin Gelir Düzeyi	768,262	3	256,087	2,410	,067

Araştırmaya katılan öğrencilerin fakülte, anne - baba öğrenim düzeyi ve çalışma durumu ve ailenin gelir düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini görmek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Gruplar arasındaki farkı daha iyi görebilmek için ayrıca “Tukey HSD” testi uygulanmış ve testin sonuçları tablo 2’de sunulmuştur. Bulgulara bakıldığında eğitim fakültesinde okuyan öğrenciler ile Ziraat Ve Fen- Edebiyat Fakültesi öğrencileri arasında okul öncesi eğitime yönelik görüşleri ile ilgili olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p= 0.00 < 0.05$).

Bu çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin annelerinin öğrenim durumu ile öğrencilerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşlerine bakıldığında annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin annesi okur-yazar olmayan, ilkokul, ortaokul veya lise mezunu olanlara göre anlamlı bir farklılık gösterdiği gözlenmiştir ($p=0.00 < 0.05$). Bir başka ifadeyle, annenin eğitim durumu yükseldikçe öğrencilerin okul öncesi eğitime yönelik görüşlerinde de olumlu bir durum söz konusudur. Aynı şekilde çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin babalarının öğrenim durumu ile öğrencilerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşlerine bakıldığında da sadece babası üniversiteden mezun olan öğrenciler ile babası ilkokul mezunu olan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p= 0.01 < 0.05$). Kısaca, öğrencilerin hem anne hem de babalarının öğrenim durumlarından yola çıkarak onların okul öncesi eğitim hakkındaki görüş farklılıklarına bakıldığında anne ve babası üniversite mezunu olanların görüşlerinin diğerlerine göre daha anlamlı olduğu ve dolayısıyla olumlu etkilendiği gözlenmektedir.

Son olarak da çalışmaya katılan öğrencilerin hem ailelerinin gelir durumlarına hem de anne-baba meslek durumlarına bakıldığında görülmektedir ki, (öğrencilerin büyük bir kısmının bu sorulara yanıt vermemiştir- yanıt vermeme oranları anne mesleği için % 64’ü, baba mesleği için %24’ü-) çalışmaya katılan öğrencilerin her iki değişken için okul öncesi eğitime ilgili bakış açıları arasında hiç fark bir bulunamamıştır (anne mesleği, $p= 0.069 > 0.05$ ve baba mesleği $p= 0.086 > 0.05$).

İlgili bazı alan yazınına göre, anne – babaların çocukları hakkında eğitim gereksinimi duydukları ve bu gereksinimlerin çeşitli faktörlere bağlı olarak değişiklik gösterdiği saptanmıştır. Bu faktörler genel olarak çocuğun cinsiyeti, anne ve babaların eğitim düzeyleri, yaşları, meslekleri ve ailenin sosyo-ekonomik düzeyleri olarak ifade edilmiştir. Bir diğer çalışmada ise yine annelerin eğitim ve ekonomik düzeylerinin yüksek olmasının çocuğun eğitimi hakkındaki bilgi düzeylerini de arttırdığı belirlenmiştir. Yukarıdaki sonuçlara da bakıldığında öğrencilerin anne- babalarının eğitim durumları yükseldikçe öğrencilerin de okul öncesi eğitim hakkındaki görüş ve bakış açılarında olumlu bir etkilenme söz konusudur (Gürsoy & Bıçakçı, 2006; Huang v.d., 2004). Alan yazındaki bu bilgilere rağmen bu çalışmada ailelerin S.E.D. arasında anlamlı farklılık çıkmama nedeni olarak bu soruya öğrencilerin yanıt vermemiş olmaları gösterilebilir.

Üniversite Öğrencilerinin Anaokuluna Gidip Gitmeme Durumu Değişkenine İlişkin Okul Öncesi Eğitim ile İlgili Görüşleri

Üniversite öğrencilerinin okul öncesi eğitim ile ilgili görüşlerinin anaokuluna gidip gitmeme durumuna göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgu ve yorumu aşağıda sunulmuştur.

Tablo3. Üniversite öğrencilerinin Anaokuluna Gidip Gitmeme Durumu Değişkenine İlişkin okul öncesi eğitim ile ilgili t- testi sonuçları

Anaokuluna Gidip Gitmeme Durumu	N	X	Sd	P
Evet	81	65,2963	12,47	,013
Hayır	225	62,3467	9,69	

$$P= 0.013 < 0.05$$

Üniversite öğrencilerinin daha önce bir okul öncesi eğitimi kurumuna gidip gitmemeleri değişkenine göre okul öncesi eğitime ilişkin görüşleri ile ilgili olarak toplam puanları arasında farklılığa t- testi ile bakılmıştır. Sonuçlara ilişkin bulgular Tablo3'de de görüldüğü gibi daha önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmiş olan öğrencilerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşleri eğitim almamış olan gruba göre daha anlamlı bulunmuştur. Oktay ve araştırma grubunun (2006a) yapmış oldukları geniş çaplı bir çalışmada okul öncesi eğitim kurumuna devam etmiş olan çocukların sosyal-duygusal ve hareket gelişim düzeyleri ve bilişsel hazır bulunuşluk düzeyleri okul öncesi eğitim almamış olanlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca okul öncesi eğitime yönelik bir kursa katılan ebeveynlerin almayanlara oranla okul öncesi eğitime daha çok önem verdikleri ve çocuğu daha önce okul öncesi eğitim kurumuna giden (2 yıl veya daha fazla) ebeveynlerin çocukları anasınıfına yeni başlayan ebeveynlere göre okul öncesi eğitim hakkında daha olumlu düşündükleri saptanmıştır. Dolayısıyla çocuğu okul öncesi eğitime devam eden veya okul öncesi eğitim hakkında bilgi alan ailelerin okul öncesi eğitim hakkındaki bakış açısı da daha olumlu gelişmektedir. Buradan da okul öncesi eğitim almış olan öğrencilerin de bu konudaki bakış açılarının olumlu olması muhtemeldir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Ülkemizde özellikle son on yıl içinde okul öncesi dönem çocuğuna yönelik hem bilimsel hem de anne- babalara yönelik güncel yayınlar artmasına rağmen okul öncesi eğitimin oranı hala düşük düzeydedir. Başka bir deyişle çağ nüfusunun bu imkandan çeşitli sebeplerle (maddi imkansızlık, yeterince okul öncesi eğitim kurumunun olmaması, ebeveynlerin bu konuda yeterli bilgisi ve bilicinin olmaması, devlet kuruluşlarının bu konuya yüzeysel bakış açısı gibi) yararlanamadıkları göz önüne alındığında sivil toplum kuruluşlarının, özel sektörün, yerel ve devlet yönetiminin desteğine çok ihtiyaç bulunmaktadır. Dolayısıyla bu konuda öğretmeninden o mahallede oturan vatandaşa kadar toplumun her kesimine görev düşmektedir. Okul öncesi eğitimin

yaygınlaşabilmesi adına her ne kadar bazı iller pilot bölge seçilmiş ve bu konu ile ilgili çalışmalar yeni başlamış olsa da bu konuyla ilgili ülkemizde ne gibi çalışmalar yapılmalı ve ne gibi önlemler alınmalıdır ki gelecek neslin okul öncesi eğitime yönelik bakış açıları daha kesin ve net olsun. Çünkü yapılan bu çalışma sonucunda, öğrencilerin çeşitli sebeplerle büyük bir oranının daha önce bir okul öncesi eğitim almamış olmaları sonucu bile aşağıdaki önerileri getirmeyi haklı kılmaktadır :

- Okul öncesi eğitimin tanıtımını kapsayan eğitim seminerlerinin düzenlenmesi; bununla ilgili olarak üniversite, il milli eğitim müdürlükleri ve S.T.K'ları işbirliğinde özellikle okul öncesi çağında çocuk sahibi ebeveynlere ve genç anne-baba adaylarına yönelik seminerler hazırlanması ,
- Yaz aylarında köylerdeki ilköğretim okullarının sınıflarının geçici olarak anasınıfı biçimine dönüştürülmesi ,
- Halkı okul öncesi dönem konusunda bilgilendirici ve bilinçlendirici konferanslar, televizyon ve radyo programlarının düzenlenmesi,
- Önce bölgesel düşünerek hareket etmek (kentsel düşünme) daha sonra da en ücre yerlere kadar okul öncesi eğitim'in tanıtımı ve yaygınlaştırılmasını sağlayabilmek (Öztürk,2005; Öztürk,2007; Oktay, 2006a ve b).

KAYNAKLAR

- Çağdaş, A & Seçer, Z. (2006). *Anne-Baba Eğitimi* (2.baskı), Ankara, Kök Yayıncılık
- Dubrow, N.F. & Garbarino,J. (1989). Living in the war Zone: Mothers and Young Children in a Public Housing Development. *Child Welfare*, 68,3-20.
- Duckworth,K. & Sabates,R. (2005). Effects of Mothers' Education on Parenting: An investigation Across Three Generations, *London Review of Education*, 3,3,239-264.
- Gürsoy, F. & Bıçakçı, M.Y. (2006) Çocuğu Okulöncesi Kurumuna Devam Eden Anne-Babaların Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi, *Avrupa Birliği Sürecinde Okul Öncesi Eğitimin Bugünü ve Geleceği Sempozyumu* (sf.296-310), Kıbrıs: Girne Amerikan Üniversitesi
- Heath,H. & Palm, G. (2006). Future Challenges for Parenting Education and Support , *Child Welfare*, LXXXV,5, 885-895.
- Huang,K.Y., Q. Brien-Caughy, M., Genevro, J.L. & Miller, T.L. (2004) Maternal Knowledge of Child development and Quality of Parenting among White, African- American and Hispanic Mothers. *Journal of Applied Development Psychology* , 26, 149-170.
- Oktay A. (2006a) Okul Öncesi Eğitimden İlköğretime Geçiş Projesi, *Avrupa Birliği Sürecinde Okul Öncesi Eğitimin Bugünü ve Geleceği Sempozyumu*, (sf.75-95), Kıbrıs: Girne Amerikan Üniversitesi
- Oktay A. (2006b) Okul öncesi Eğitimin Önemi ve Yaygınlaşması”, *Okul öncesi Eğitimde Güncel Konular*, ed. Oktay A. & Unutkan Ö., İstanbul, Morpa yayıncılık ,s.11-23
- Öztürk Ş. (2005). Avustralya’da Erken Çocukluk Eğitimi: Türkiye’deki Mevcut Erken Çocukluk Eğitimine Eleştirel Bir Bakış, *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi* (sf. 926-930), Denizli: Pamukkale Üniversitesi

- Öztürk,Ş., Önbaşı, Y., Şahin, Ş., Güneren N., Münevver Biçer, Funda Elmacıoğlu, Canan Asal (2007) 0-6 Yaş Çocuklarının Bilimsel Gelişimine Yönelik Anne-Baba Eğitimi Projesi, II. Uluslar arası Okul Öncesi Eğitimi Kongresi(kitapçık gelmedi), İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Kağıtçıbaşı Ç., Bekman S., Sunar, D. (1993) *Başarı Ailede Başlar*, İstanbul, Eren Ofset
- Keller,J. & McDade, K. (2000). Attitudes of Low-Income Parents Toward Seeking Help with Parenting: Implications for Practice, *Child Welfare*, LXXIX,3, 285-312
- Moran P. & Ghate D. (2005). The Effectiveness of Parenting Support, *Children & Society* , 19,329-336.
- Tracy, E.M. (1990). Identifying Social Support Resources of at-risk Families, *Social Work*,35,193-288.
- Türkiye İstatistik Enstitüsü (TÜİK) (2008), <http://www.tuik.gov.tr> , tarih: 23.Nisan.2008
- Yılmaz, N. (1997) *Anaokulu Öğretmeninin Rehber Kitabı*, ikinci basım, İstanbul, YaPa Yayıncılık

SUMMARY

The high rate of early childhood education (E.C.E) in developed countries of the world today is an indicator of the fact that families possess the necessary knowledge and consciousness on this issue. As for Turkey, it is evident that parents' knowledge and consciousness levels are inadequate on the issue of pre-school education, since unfortunately this rate is low.

The main point of this study is the valid place and importance of pre-school education in human life. In this study, the opinions of university students, who are the young and dynamic individuals and mothers and fathers of the future, on pre-school education were investigated.

The aim of the study is to determine the opinions of university students who are the potential mothers and fathers on pre-school education. To this end, answers to the following questions will be sought:

Do university students' opinions on pre-school education differ: 1. According to their gender, 2. According to the faculties they attend; their parents' education levels, occupational statuses and income levels, 3. According to whether they have attended a pre-school education institution before or not?

The data have been collected through the questionnaire prepared according to classification variable. The questionnaire consists of two sections: While the first section is about personal information and composed of eleven questions, the second section is related to the students' opinions on pre-school education and composed of 17 questions. While the first section of the questionnaire contains multiple answer questions, the second section consists of five-point Likert type questions ranging from "strongly agree" to "strongly disagree". The questionnaire has been prepared by taking the expert opinions from eight professors; five of whom were specialized in pre-school education, one of whom on measurement and evaluation, and two of whom were specialized on questionnaire and test development. After these validity and reliability analyses,

the main practice has started (reliability pre-study and internal consistency coefficient: ,77).

The population of the study is the city of Samsun, and the sample of the study consists of students (n= 310) attending Ondokuz Mayıs University Faculty of Education, Faculty of Science and Arts, Faculty of Engineering, Faculty of Dentistry, Faculty of Agriculture and Faculty of Divinity. The questionnaire was applied to students selected from the above mentioned faculties through random sampling. The data have been collected in the fall and spring semesters of 2006-2007 and the fall semester of 2007-2008 academic year. The collected data were interpreted by carrying out frequency, t-test and one way variance analysis (ANOVA).

46% of the participant university students are females and 53% of them are males. 34% of these students attend the Faculty of Education, 28% of them attend the Faculty of Science and Arts, 17% attend the Faculty of Engineering, 4% attend the Faculty of Dentistry, 11% attend the Faculty of Agriculture and 7% of them attend the Faculty of Divinity. Approximately half of the students' mothers (41%) are primary school graduates; while 8% of them are literate, 8% of them are illiterate, 10% of them are secondary school graduates, 21% of them are high school graduates, and only 13% of them are university graduates and above. According to these findings, most of the participant students' mothers (67%) have low levels of education. As for the education levels of the participant students' fathers; while most of them are high school (27%) and university (27%) graduates, 27% of them are primary school and 14% of them are secondary school graduates.

When the professional statuses of the participant students' mothers and fathers are examined; while more than half of the participant students (64%) did not respond to this question, 21% of them stated that their mothers are housewives, and 9% of them expressed that their mothers are working. 24% of the students did not respond to the question about the professional statuses of their fathers, 24% of the students' fathers are self-employed, 22% of them are retired, and 11% of them are civil servants. According to these findings, it becomes evident that fathers of the students who responded to this question are working in different sectors. As for the income levels of the participant students' families, it is observed that most of the students are coming from low and middle socioeconomic levels.

It was also found that 26% of the students have attended a pre-school education institution before, while 73% of them have not. According to these findings, it becomes evident that most of the students have not attended a pre-school education institution.

While the students were asked to express the reasons why they had not attended a pre-school education institution before, the following results were obtained from the multiple answer questions: 35% them expressed that "their families did not

feel the need for it”, 28% of them stated that “there were not any pre-school education institution in their neighborhoods”, and 22% of them stated that “their families' knowledge and consciousness levels about pre-school education were not adequate”. In other words, lack of knowledge and unconsciousness about pre-school education and lack of institutions were indicated as the main reasons.

According to the results of t-test and one way variance analysis (ANOVA) conducted according to the variables of students' genders, faculties, parents' education levels, occupational statuses and income levels, and according to whether they have attended a pre-school education institution before or not; while the students' opinions on pre-school education exhibited no significant difference according to their genders and mother-father occupational statuses, it was observed that the difference changes significantly as the mother-father education level increases.